

Sygn. akt IV U 499/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 października 2019 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jolanta Krzywonos
Protokolant:	st. sekr. sądowy Maria Misiuda

po rozpoznaniu w dniu 3 października 2019 r.

sprawy A. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o składki ubezpieczeniowe

na skutek odwołania A. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 4 marca 2019

znak : (...)

oddala odwołanie

Sygn. akt IV U 499/19

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 3 października 2019 r.

Decyzją z dnia 4 marca 2019 r. znak: RWA: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R., powołując się na treść przepisów ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 300) stwierdził, iż A. C. jest dłużnikiem ZUS z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy. Zadłużenie to wraz z należnym odsetkami za zwłokę, na dzień wydania decyzji, wynosi łącznie 34 848,10 zł w tym: z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne za okres od czerwca 2014 r. do grudnia 2017 r. w kwocie 28 497,03 zł, odsetek za zwłokę – 6 275 zł, a z tytułu składek na Fundusz Pracy za okres od czerwca 2014 r. w kwocie – 55,07 zł, odsetek za zwłokę – 21 zł.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podał, że wnioskodawca jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą – płatnik nie dopełnił obowiązku wynikającego z art. 46 powołanej ustawy w zakresie składek na ubezpieczenia. Wobec powyższego Zakład określił wysokość zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy.

Jednocześnie organ rentowy poinformował, że jeżeli określone w decyzji zobowiązanie nie zostanie uregulowane wraz z odsetkami w terminie miesiąca od daty doręczenia decyzji, Zakład zobowiązany będzie do przymusowego ściągnięcia należności, że wydana decyzja stanowi podstawę do wystawienia tytułu wykonawczego bez uprzedniego doręczenia upomnienia oraz podstawę do zabezpieczenia należności z tytułu składek ustawowym prawem zastawu na wszystkich będących własnością dłużnika oraz stanowiących współwłasność dłużnika i jego małżonka rzeczach ruchomych oraz zbywalnych prawach majątkowych a także podstawę wpisu hipoteki do księgi wieczystej nieruchomości stanowiącej własność zobowiązanego.

A. C. złożył odwołanie od powyższej decyzji i wniósł o jej zmianę, poprzez stwierdzenie, że nie jest on dłużnikiem ZUS z tytułu nieopłaconych składek i nie jest zobowiązany do zwrotu kwot wskazanych w decyzji. Zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych polegający na uznaniu, że w okresie od czerwca 2014 r. do grudnia 2017 r. podlegał ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej. Podkreślał, iż w trakcie prowadzenia działalności gospodarczej od 24 marca 2016 r. pozostawał w zatrudnieniu w Spółdzielni (...) – w niepełnym wymiarze czasu oraz od 25 marca 2016r. w firmie (...) Sp. z o.o. – w niepełnym wymiarze czasu pracy. Ponadto od 7 czerwca 2016 r. do 8 czerwca 2016 r. i od 23 marca 2017 r. do 5 lipca 2017r. był zgłoszony do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i zdrowotnego z tytułu wykonywania umowy zlecenia na rzecz (...) SA w R.. Z tytułu zawartych z tymi płatnikami umów odprowadzane były składki na ubezpieczenie. Pozostawał zatem w przekonaniu, że to te podmioty są płatnikami składek. W takim przekonaniu utwierdzała go też postawa ZUS, który przez cały ten okres czasu nie wystosował do niego żadnego wezwania czy korekty.

Dodał jeszcze, że zapłata kwoty zadłużenia wskazanej w decyzji przekracza jego możliwości finansowe. Na jego utrzymaniu pozostają żona i syn. Stałym źródłem dochodu jest wynagrodzenie za pracę na 1/2 etatu w kwocie 780 zł. Podał też, że zbliża się do wieku emerytalnego, a jego zdrowie jest mocno nadwyrężone .

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R., w odpowiedzi na złożone odwołanie wniósł o jego oddalenie. Podtrzymywał stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji. Organ rentowy zauważył też, że w dniu 7 listopada 2018 r. płatnik składek – A. C. złożył druk (...) zgłoszenie korekty okresów podlegania ubezpieczeniom społecznym i/lub zdrowotnemu. Na podstawie tego dokumentu Zakład wprowadził poprawne schematy podlegania ubezpieczeniom w systemie osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą. Z danych zaewidencjonowanych w systemie wynika, że wnioskodawca z tytułu działalności gospodarczej zgłoszony jest m.in. do ubezpieczenia zdrowotnego w okresach: od 12 marca 2014 r. do 31 maja 2014 r., od 1 lipca 2014 r. do 31 lipca 2014 r., od 1 września 2014 r. do 30 września 2014 r. od 1 listopada 2014 r. do 30 listopada 2014 r. oraz do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego w okresach: od 1 czerwca 2014 r. do 30 czerwca 2014 r., od 1 sierpnia 2014 r. do 31 sierpnia 2014 r., od 1 października 2014 r. do 31 października 2014 r. i od 1 grudnia 2014 r. do 29 grudnia 2017 r. Za okresy powyższe ZUS następnie wymierzył składki.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Stan faktyczny wynika z niebudzących wątpliwości dokumentów zawartych w aktach sprawy sądowej i aktach organu rentowego. Na ich podstawie możliwym było ustalenie A. C. z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej w bazie danych ZUS figurował jako osoba zgłoszona do ubezpieczenia zdrowotnego od 12 marca 2014 r. W/w zaprzestał wykonywania działalności gospodarczej z dniem 29 grudnia 2017 r.

W okresie prowadzenia działalności wnioskodawca był zgłaszany do ubezpieczeń w systemie pracowniczym tj. obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i zdrowotnego z tytułu zatrudnienia w Spółdzielni (...) oraz w firmie (...) Sp. z o.o., natomiast od 7 czerwca 2016 r. do 8 czerwca 2016 r. i od 23 marca 2017r. do 5 lipca 2017r. był zgłoszony do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i zdrowotnego, a od 9 czerwca 2016 r. do 14 czerwca (...) do ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu wykonywania umowy zlecenia na rzecz (...) SA w R. Według danych zawartych w systemie ZUS - wykazanych przez pracodawców, z tytułu umów o pracę przychód A. C. stanowiący podstawę wymiaru składek – przy zatrudnieniu wnioskodawcy w niepełnym wymiarze czasu pracy – był niższy niż minimalne wynagrodzenie za pracę.

W sytuacji zbiegu tytułów ubezpieczeń, jak w niniejszej sprawie: z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej, z zatrudnieniem pracowniczym oraz umów zlecenia zastosowanie znajdował art. 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Przepis ten reguluje kwestie związane ze zbiegiem tytułów do ubezpieczeń, czyli rozstrzyga, z którego tytułu dana osoba podlega ubezpieczeniom, gdy jednocześnie spełnia warunki do podlegania ubezpieczeniom z więcej niż jednego tytułu. Ustawodawca wprowadził pewne ograniczenia przy wyborze tytułu do ubezpieczeń. Pierwsza zasada wskazana w ust. 1 określa tytuły, z których zawsze istnieje obowiązek ubezpieczeń emerytalnego i rentowych. Te tytuły to: 1) stosunek pracy, 2) członkostwo w spółdzielni, 3) służba, 4) pobieranie świadczenia szkoleniowego, 5) pobieranie świadczenia socjalnego, zasiłku socjalnego albo wynagrodzenia przysługującego w okresie korzystania ze świadczenia górniczego lub w okresie korzystania ze stypendium na przekwalifikowanie. Z tych tytułów zawsze ubezpieczenia emerytalne i rentowe mają charakter obowiązkowy.

Ubezpieczeni wymienieni w ust. 1, których podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z tytułu stosunku pracy, członkostwa w spółdzielni, służby, pobierania świadczenia szkoleniowego, świadczenia socjalnego, zasiłku socjalnego lub wynagrodzenia przysługującego w okresie korzystania ze świadczenia górniczego lub w okresie korzystania ze stypendium na przekwalifikowanie w przeliczeniu na okres miesiąca jest niższa od kwoty minimalnego wynagrodzenia, ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają obowiązkowo z innych tytułów niż wskazanych w ust. 1 - te mają bowiem zawsze charakter obowiązkowy. Gdy więc podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne pracownika jest niższa od kwoty minimalnego wynagrodzenia i jednocześnie osoba ta ma inny tytuł do ubezpieczeń, np. prowadzi działalność gospodarczą, to obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlega z obu tych tytułów. Ta sama zasada dotyczy wykonywanej równocześnie umowy zlecenia. Podkreślić należy, że znaczenie tu ma wynagrodzenie określone w umowie o pracę. Gdy to wynagrodzenie jest równe co najmniej minimalnemu, a tak musi być, gdy pracownik jest zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy, to z innych tytułów ubezpieczenia emerytalne i rentowe są dla niego dobrowolne. W konsekwencji, obowiązek ubezpieczeń społecznych w przypadku pracownika, który równocześnie ma inny tytuł do ubezpieczeń, będzie dotyczył osób zatrudnionych na część etatu, gdy ich wynagrodzenie jest niższe od minimalnego.

Ponadto osoba prowadząca działalność gospodarczą, która równocześnie wykonuje umowę zlecenia, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlega z działalności, jeżeli z umowy zlecenia podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (a więc wypłacone w danym miesiącu wynagrodzenie) jest niższa od obowiązującej tę osobę najniższej podstawy wymiaru składek dla osób prowadzących działalność gospodarczą. Podstawa wymiaru składek dla osób prowadzących działalność gospodarczą to zadeklarowana kwota nie niższa niż 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia.

Ponieważ, jak ustalono przychód A. C. stanowiący podstawę wymiaru składek z powyższych tytułów był niższy niż wskazane limity, wnioskodawca zatem ze wszystkich zbiegających się tytułów podlegał ubezpieczeniom, w tym z prowadzonej działalności gospodarczej.

Istotne znaczenie w przedmiotowej sprawie ma złożenie przez A. C., jako płatnika, w dniu 7 listopada 2018 r. druku „Zgłoszenie korekty okresów podlegania ubezpieczeniom społecznym lub/i ubezpieczeniu zdrowotnemu” ((...)) celem wprowadzenia poprawnych danych podlegania przez w/w ubezpieczeniom jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą. W systemie informatycznym ZUS w/w widnieje jako osoba prowadząca działalność gospodarczą zgłoszona do:

- do ubezpieczenia zdrowotnego w okresach: od 12 marca 2014 r. do 31 maja 2014 r., od 1 lipca 2014 r. do 31 lipca 2014 r., od 1 września 2014 r. do 30 września 2014 r. od 1 listopada 2014 r. do 30 listopada 2014 r.

- do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego w okresach: od 1 czerwca 2014 r. do 30 czerwca 2014 r., od 1 sierpnia 2014 r. do 31 sierpnia 2014 r., od 1 października 2014 r. do 31 października 2014 r. i od 1 grudnia 2014 r. do 29 grudnia 2017 r.

W związku z powyższym za okres od czerwca 2014 r. do grudnia 2017 r. a dokładnie za okresy, w których wnioskodawca podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności, ZUS wymierzył składki.

Organ rentowy zawiadomieniem z dnia 21 stycznia 2019 r. wszczął postępowanie w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek, następnie pismem z dnia 11 lutego 2019 r. zawiadomił A. C. o zakończeniu postępowania dowodowego, a w dniu 4 marca 2019 r. wydał zaskarżoną decyzję stwierdzając, że w/w jest dłużnikiem Zakładu z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy. Zadłużenie to łącznie wynosi 34 848,10 zł.

Raz jeszcze podkreślić należy, że niewątpliwie odwołujący się A. C. w okresie objętym zaskarżoną decyzją prowadził działalność gospodarczą i działalność ta stanowiła tytuł podlegania przez w/w ubezpieczeniom. Jak akcentowano wyżej przychód A. C. stanowiący podstawę wymiaru składek z tytułu umów o pracę oraz umowy zlecenia był niższy niż wskazane w art. 9 ustawy systemowej limity, wnioskodawca ze wszystkich zbiegających się tytułów podlegał ubezpieczeniom, w tym przede wszystkim z prowadzonej działalności gospodarczej. Zauważyć tu potrzeba, że wpis działalności gospodarczej do prowadzonej przez upoważniony organ ewidencji działalności gospodarczej nie tylko legalizuje wykonywanie działalności gospodarczej, ale też wyznacza czasowe granice bycia przedsiębiorcą, stwarza domniemanie prowadzenia objętej wpisem działalności. W myśl zaś art. 46 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z 13 października 1998 r. (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 300) płatnik składek jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy. Stosownie do treści art. 32 powołanej ustawy, do składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na ubezpieczenia zdrowotne w zakresie: ich poboru, egzekucji, wymierzania odsetek za zwłokę, dokonywania zabezpieczeń stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące składek na ubezpieczenia społeczne.

Skoro, jak wynika z dokumentów i zestawień ZUS, prowadzący działalność gospodarczą wnioskodawca owego obowiązku nie dopełnił, to posiada względem ZUS zadłużenie z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy.

Jak wskazano wcześniej, norma art. 46 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wskazuje, że płatnik składek jest obowiązany według zasad wynikających z przepisów ustawy obliczać, potrącać z dochodów ubezpieczonych, rozliczać oraz opłacać należne składki za każdy miesiąc kalendarzowy. Art. 47 ustawy z kolei wyznacza terminy, w których płatnicy składek powinni przekazać do ZUS dokumenty rozliczeniowe (deklarację rozliczeniową oraz imienne raporty miesięczne) i opłacić składki należne za dany miesiąc. Stanowi, że przedmiotowy obowiązek powinien zostać wykonany co miesiąc z dołu, w następujących terminach: 1) do 5 dnia następnego miesiąca – w przypadku płatników będących jednostkami budżetowymi i samorządowymi zakładami budżetowymi; 2) do 10 dnia następnego miesiąca – w przypadku płatników będących osobami fizycznymi opłacającymi składkę wyłącznie za siebie; 3) do 15 dnia następnego miesiąca – w odniesieniu do pozostałych płatników. Przepisy jasno więc precyzują czas na wykonanie obowiązku złożenia stosownych dokumentów rozliczeniowych oraz opłacenia składek.

Natomiast od nieopłaconych w terminie składek należne są od płatnika składek odsetki za zwłokę, na zasadach i w wysokości określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (art. 23 ust. 1 ustawy). Wyjaśniając, powołany przepis art. 23 ust. 1 wprowadza sankcję za nieterminowe opłacenie składek na ubezpieczenia społeczne w postaci obowiązku uiszczenia przez płatnika, oprócz zaległych składek, również odsetek za zwłokę, na zasadach analogicznych jak w przypadku powstania zaległości podatkowych. Odsetki za zwłokę mają charakter akcesoryjny w stosunku do należności głównej, którą stanowi zaległość składkowa. Podkreślić tu należy, że obowiązek naliczenia odsetek za zwłokę nie jest zależny ani od okoliczności powstania zaległości składkowej, ani od woli stron stosunku ubezpieczeniowego. Jak wskazywał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 stycznia 2016 r. I UK 23/15 *legalis* nr 1433132: „należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne stają się wymagalne każdorazowo w datach zaktualizowania się obowiązku samoobliczenia i opłacenia składek. Nieopłacone w ustawowo określonym terminie składki na ubezpieczenia społeczne powodują powstanie od tej daty zaległości składkowej z mocy samego prawa, tj. art. 51 § 1 Ordynacji podatkowej w związku z art. 31 ustawy systemowej (por. wyrok z dnia 23 października 2016 r., I UK 126/06, OSNP 2007 nr 21-22, poz. 331). Zaległości płatnika składek zwiększają zaś odsetki należne od dnia

wymagalności składek (art. 53 § 1 Ordynacji podatkowej w związku z art. 23 ust. 1 ustawy systemowej - por. uchwałę z dnia 7 grudnia 2006 r., III CZP 118/06, OSNC 2007 nr 9, poz. 136 oraz wyroki: z dnia 21 lutego 2002 r., IV CKN 793/00, OSNC 2003 nr 2, poz. 22; z dnia 21 maja 2004 r., III CK 55/2003, z dnia 22 czerwca 2005 r., III CK 678/2004, z dnia 13 października 2004 r., II UK 489/03, OSNP 2005 nr 7, poz. 100; z dnia 4 lutego 2009 r., II UK 154/08, OSNP 2010 nr 15-16, poz. 201; z dnia 9 maja 2007 r., I UK 362/06, OSNP 2008 nr 11-12, poz. 175)".

Reasumując, przeprowadzone postępowanie dowodowe w przedmiotowej sprawie wykazało, że A. C. istotnie obowiązku opłacenia należnych składek na ubezpieczenia społeczne oraz Fundusz Pracy za okresy, w których podlegał ubezpieczeniom z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej nie dopełnił, co skutkowało określeniem przez ZUS wysokości zadłużenia w tym zakresie i wydania decyzji. Zaległości płatnika z tytułu składek zwiększają zaś odsetki należne od dnia wymagalności składek

Mając powyższe na względzie Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc oddalił odwołanie złożone w sprawie jako bezzasadne.